Ο χρόνος, ο φθονερός γέρων (Φώτης Κόντογλου)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 1 Ιανουαρίου, 2018

Ὁ καιρὸς εἶναι ἕνα πρᾶγμα ἄπιαστο καὶ κατὰ βάθος ἀκατανόητο. Τὸ μυαλό μας κ᾽ ἡ καρδιά μας τὸν νοιώθουνε ἀπὸ τὶς ἀλλαγὲς ποὺ γίνονται στὸν κόσμο. Μὰ κάποιες ἀλλαγὲς μπορεῖ νὰ γίνουνε πολὺ γρήγορα, ἀπὸ μιὰ μέρα σὲ ἄλλη, ὅπως ἡ παραμόρφωση τοῦ ἄνθρωπου ποὺ γίνεται ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια, ἢ ἕνας ξαφνικὸς θάνατος ποὺ μέσα σὲ μιὰ στιγμὴ κάνει τὸν ἄνθρωπο ἕνα ἀγνώριστο κουφάρι. Τὸν καιρὸ τὸν νοιώθουμε πιὸ δυνατὰ ἀπὸ τὸ πάλιωμα κι ἀπὸ τὸ γῆρας, ποὺ ἀλλάζουνε τὰ νεαρὰ καὶ τὰ ζωντανὰ πλάσματα, κι αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ τὴν καταλαβαίνουμε σκληρά. Τὸν νοιώθουμε κι ἀπὸ τὴν καινούργιεψη τοῦ κόσμου, μὰ πιὸ δυνατὰ τὸν νοιώθουμε ἀπὸ τὴ φθορά· καὶ τὸν νοιώθουμε ἀπ᾽ αὐτὴ πιὸ δυνατά, γιατὶ πονᾶμε, κι ὁ πόνος εἶναι πιὸ βαθὺς ἀπὸ τὴ χαρά.

Γι᾽ αὐτὸ στεκόμαστε περίφοβοι μπροστὰ στὸν **καινούργιο χρόνο**, μπροστὰ σ᾽ ἕνα τεχνητὸ χώρισμα, ποὺ βάλαμε στὸ πέλαγος τοῦ καιροῦ ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι, σὰν νὰ μὴν εἶναι ἡ κάθε μέρα ἀρχὴ καινούργιου χρόνου. Σ᾽ αὐτὸν τὸν ἀτελείωτον ὠκεανὸν δὲν ὑπάρχει μήτε νησί, μήτε στεριὰ γιὰ νὰ ἀράξεις. Τὰ ρεύματα σέρνουνε τὸ καράβι σου μέρα-νύχτα καὶ τὸ πᾶνε παραπέρα, εἴτε θέλεις εἴτε δὲν θέλεις, ὡς ποὺ νὰ σὲ πετάξουνε ἀπάνω σὲ μιὰ ξέρα, ἢ νὰ σὲ πᾶνε σ᾽ ἕνα λιμάνι ἀπ᾽ ὅπου δὲν θὰ ξαναβγεῖς πιά.

*

Ὁ καιρὸς ἄρχισε μὲ τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου. Πρὶν νὰ γίνει ὁ κόσμος μπορεῖ νὰ μᾶς φαίνεται πὼς θὰ ὑπῆρχε ὁ καιρός, ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι μιὰ ἀπάτη τοῦ μυαλοῦ μας, γιατὶ ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχε τίποτα ποὺ νὰ ἀλλάζει κ᾽ ἔτσι νὰ φαίνεται πῶς περνᾷ ὁ καιρός, πῶς ὑπῆρχε ὁ καιρός; Στὸ τίποτα δὲν ὑπάρχει καιρός. Πρὶν ἀπὸ τὴ δημιουργία ἤτανε «*σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου*» (Γένεσις α΄, 2). Σκότος κι ἄβυσσος εἶναι ἔννοιες ποὺ φανερώνουνε τὸ τίποτα, τὴν ἀνυπαρξία. Παρακάτω εἶναι γραμμένο, στὸ βιβλίο τῆς Γενέσεως: «*Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀναμέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σκότους. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα μία*» (Γένεσ. α΄, 4-5). Μόλις ἔγινε τὸ φῶς ἄρχισε κι ὁ καιρός, «*ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα μία*».

Ἡ θρησκεία μας αὐτὸν τὸν κόσμο ποὺ βλέπουμε τὸν λέγει «*παρόντα αἰῶνα*». Σ᾽ αὐτὸν τὸν «αἰῶνα» ὑπάρχει ὁ χρόνος, ἐνῷ **στὸν «*μέλλοντα αἰῶνα*» δὲν θὰ ὑπάρχει**, ἀλλὰ θὰ καταργηθεῖ, ἂν καὶ λέγεται «αἰώνας». Ὁ **ἀπόστολος Παῦλος** λέγει: «*Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ*

τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων» (Α΄ Κορινθ. β΄, 6). Δηλαδή, τοῦτος ὁ κόσμος κι ὅσοι τὸν πιστεύουνε, ἤγουν οἱ σαρκικοὶ ἄνθρωποι, «καταργοῦνται», φθείρονται καὶ ἀπὸ τὸν χρόνο πεθαίνουνε. Ἐνῶ στὸν «μέλλοντα αἰῶνα» οἱ δίκαιοι θὰ γίνουνε ἄφθαρτοι κατὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία. Ὁ ἴδιος θεόπνευστος ἀπόστολος λέγει τοῦτα τὰ φοβερὰ λόγια, γι᾽ αὐτὴ τὴν ἀλλαγή: «*Ἰδού, μυστήριον ὑμῖν λέγω. Πάντες μὲν οὖν κοιμηθησόμεθα, πάντες ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι*» (Α΄ Κορινθ. ιε΄, 51). Μιλώντας γιὰ τὴν καταστροφὴ τούτου τοῦ κόσμου, γράφει: «*Εἴτε προφητεῖαι καταργηθήσονται, εἴτε γλῶσσαι, παύσονται, εἴτε γνῶσις καταργηθήσεται. Ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται*» (Α΄ Κορινθ. ιγ΄, 8). Τὸ «τέλειον» θὰ εἶναι ἄφθαρτο, κ᾽ **ἡ ἀφθαρσία καταργεῖ τὸν χρόνο**. Στὸν «μέλλοντα αἰῶνα» δὲν ὑπάρχει οὔτε γέννα, οὔτε θάνατος.

Γιὰ τοὺς πολλοὺς ἀνθρώπους αὐτὰ εἶναι ἀσύστατες φαντασίες, ποὺ τὶς πιστεύουνε μοναχὰ «οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι». Μὰ αὐτοὶ ποὺ τὰ λένε αὐτὰ εἶναι γιὰ λύπη, κατὰ τὸν **ἀπόστολο Παῦλο**: «*Ἂν ἐλπίζουμε, λέγει, μοναχὰ σὲ τούτη τὴ ζωή, εἴμαστε οἱ πιὸ ἐλεεινοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους*». Γιατὶ μὲ ὅποια ἐλπίδα κι ἂν ξεγελασθοῦμε, καὶ μὲ ὅση ἀδιαφορία κι ἂν ἁρματωθοῦμε, θά ῾ρθει μιὰ μέρα ποὺ θὰ δοῦμε, θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας, τὴ **φθορὰ** ποὺ μᾶς ζώνει σὰν πλημμύρα ἀπὸ παντοῦ, καὶ θὰ τρομάξουμε.

*

Γύρω μας τὰ πάντα ἀλλάζουνε, μέρα μὲ τὴν μέρα. Τὰ πρόσωπα παραμορφώνουνται, τὰ κορμιὰ σακατεύουνται, τὰ μάτια θολώνουνε, ὅλα βουλιάζουνε μέσα σ᾽ ἕνα βουβὸ χάος. **Ἡ φθορά**! Καὶ πιὸ ζωηρὰ μᾶς χτυπᾶ αὐτὸ τὸ ξέφτισμα τοῦ κόσμου καὶ μᾶς κάνει νὰ συλλογισθοῦμε τὴ ματαιότητά μας στὴν ἀρχὴ τοῦ καινούργιου χρόνου.

Οἱ Ρωμαῖοι παριστάνανε τὸν πρῶτο μήνα μὲ τὴ ζωγραφιὰ τοῦ Ἰανοῦ ποὺ εἶχε δυὸ πρόσωπα, ὁποὺ ἤτανε γυρισμένα ἀπὸ τὶς δυὸ μεριές, (κι ἀπ᾽ αὐτό, τὸν βγάλανε Ἰανουάριο). Τὸ ἕνα πρόσωπο ποὺ παρίστανε τὸν περασμένο χρόνο ἤτανε γερασμένο, καὶ τ᾽ ἄλλο ποὺ παρίστανε τὸν καινούργιο χρόνο ἤτανε νεαρό. Οἱ πιὸ πολλοὶ ποὺ μιλᾶνε γιὰ τὴν πρωτοχρονιά, σᾶς δείχνουνε τὸ νεαρὸ πρόσωπο.**Ἐγὼ σᾶς δείχνω τὸ γέρικο**. Δὲν τὸ κάνω γιὰ νὰ σᾶς κακοκαρδίσω, ἀλλὰ γιατὶ πιστεύω πὼς ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν ξεγελιέται, ἀλλὰ ποὺ βλέπει τὴν ἀδυναμία του καὶ τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, εἶναι κερδισμένος, ἐπειδὴ γίνεται πιὸ χριστιανός, δὲν παραδίνεται στὶς ἡδονὲς ποὺ χαλᾶνε τὴν ψυχή του, λιγοστεύει τὸν ἐγωισμό του, συμπονᾶ τοὺς δυστυχισμένους, ταπεινώνεται, συντρίβεται, ἀποζητᾶ προστασία κι ἁπλώνει τὰ χέρια του στὸν Χριστὸ ποὺ εἶναι ὁ Ἄφθαρτος, ποὺ **δίνει τὴν ἀφθαρσία**, (Α΄ Τιμοθ. α΄ 17), ὁ Βράχος (Α΄ Κορινθ. ι΄, 4), ὁ Πρῶτος καὶ ὁ Ἔσχατος (Ἀποκαλ. β΄, 8), ὁ Ῥυόμενος (Ρωμ. ια΄, 26), χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνες (Ἑβρ. ιγ΄, 8), καὶ ποὺ εἶπε: «*Ἐγὼ εἰμὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή*» (Ἰω. ιδ΄, 6), «*Ἐγὼ εἰμὶ ἡ*

ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή». (Ἰω. ια΄, 25). «*Ἐγὼ εἰμὶ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος*» (Ἀποκαλ. α΄, 8), «*Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς*» (Ματθ. κη΄, 18), «*Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται*» (Ἰω. ια΄, 26).

Ὅποιος λοιπὸν πιστεύει στὸν Χριστὸ δὲν φοβᾶται καὶ δὲν θέλει νὰ ξεγελιέται σὰν τὸ καμηλοπούλι, ποὺ χώνει τὸ κεφάλι του στὸν ἄμμο καὶ θαρρεῖ πὼς δὲν ὑπάρχει ὁ κηνυγὸς ποὺ θέλει νὰ τὸ σκοτώσει, ἐπειδὴ δὲν τὸ βλέπει. Αὐτὸς**ἔχει τὸ θάρρος νὰ ἀντικρίζει τὴν ἀλήθεια**, γιατὶ «*ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ ἐστὶν ἀθανασίας πλήρης*» (Σολομ.). **Ὁ νοῦς του στέκεται ἀτάραχος μέσα στὴ βουβὴ φουρτούνα τοῦ καιροῦ καὶ στὸ ἀσταμάτητο ρεῦμα του**, καὶ φέρνει μπροστά του τὶς μυριάδες τὶς μέρες καὶ τὶς νύχτες ποὺ περάσανε καὶ σβήσανε, ἀπὸ τότε ποὺ βγῆκε ὁ κόσμος ἀπὸ τὸ χάος τῆς ἀνυπαρξίας ὡς τὴ σημερινὴ μέρα, ποὺ καμμιὰ καρδιὰ δὲν τὶς θῦμαται πιά. Ἡ καρδιά του δὲν λιγοψυχᾶ, οὔτε πνίγεται ἡ ψυχή του μέσα στὰ βουβὰ κύματα τῆς φθορᾶς, ἐπειδὴ «*ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ ἀθανασίας πλήρης*». Γιατὶ **ὁ Χριστιανὸς πιστεύει πὼς μὲ τὸν Χριστὸ καταργήθηκε ἡ φθορά**, καὶ δὲν φοβᾶται τὸ δόντι τοῦ καιροῦ ποὺ τὰ τρώγει ὅλα. Μὲ τὸν Χριστὸ «*ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης, τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἴδαμεν γάρ, ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν*» (Ρωμ. η΄, 21). Ναί, ὅλη ἡ κτίση ἀναστενάζει καὶ πονᾶ μαζὶ μὲ τὸν ἄνθρωπο, γιατὶ εἶναι σκλαβωμένη στὴ φθορά. Κανένα πλάσμα δὲν θέλει νὰ πεθάνει, γιατὶ μέσα στὸ κάθε ἕνα εἶναι ριζωμένη ἡ ἀγάπη τῆς μακροζωίας. Καὶ ὅμως, ὅλα λυώνουνε καὶ χάνουνε τὴν ὄψη τους καὶ γίνουνται χῶμα ἀναίσθητο, κι ἀφανίζεται ἡ τόση λεπτότητα κ᾽ ἡ τόση σοφὴ σύστασή τους. Ἡ ρόδα τοῦ καιροῦ τ᾽ ἀλέθει καὶ τὰ κάνει σκόνη, καὶ λιώνει ὡς κι αὐτὴ τὴ θύμησή τους καὶ τούτη ἡ ἄσπλαχνη ρόδα γυρίζει ἀδιάκοπα, μέρα καὶ νύχτα. Κατὰ τὸ ποίημα τοῦ Ἀνδρέα Κάλβου:

Ὁ γέρος φθονερὸς
καὶ τῶν ἔργων ἐχθρός
καὶ πάσης μνήμης, ἔρχεται.
Περιτρέχει τὴν θάλασσαν
καὶ τὴν γῆν ὅλην.
Ἀπὸ τὴν στάμναν χύνει
τὰ ρεύματα τῆς λήθης,
καὶ τὰ πάντα ἀφανίζει.

*

Ὁ Χρόνος δὲν ὑπάρχει, εἶναι ἕνας ἴσκιος τῆς φαντασίας. Ὑπάρχει ὁ θάνατος. Στὸν ἄλλον κόσμο, ποὺ θὰ καταργηθεῖ ὁ θάνατος, οἱ μακάριες ψυχὲς τῶν δικαίων δὲν θὰ νοιώθουνε τὸν χρόνο. Ἄλλα κι ἀπὸ τούτη τὴ ζωὴ δὲν ἔχει πολὺ ἐξουσία ἀπάνω τους, σὰν νὰ μὴν τὸν νοιώθουνε καὶ πολύ, γι᾽ αὐτὸ γράφει ὁ Σολομώντας: «*Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται. Γῆρας γὰρ τίμιον*

οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὐδὲ ἀριθμῷ ἐτῶν μεμέτρηται. Πολιὰ δὲ ἔστι φρόνησις ἀνθρώποις, καὶ ἡλικία γήρως βίος ἀκηλίδωτος. Εὐάρεστος τῷ Θεῷ γενόμενος ἠγαπήθη, καὶ ζῶν μεταξὺ ἁμαρτωλῶν μετετέθη. Ἡρπάγη μὴ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ. Τελειωθεὶς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς. Ἀρεστὴ γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας. Οἱ δὲ λαοὶ ἰδόντες καὶ μὴ νοήσαντες, μηδὲ θέντες ἐν διανοίᾳ τὸ τοιοῦτον, ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ». «Ὁ δίκαιος ἂν ἔρθει ἡ ὥρα του νὰ τελευτήσει; θά ᾽ναι ἀναπαυμένος. Γιατὶ γῆρας τίμιο δὲν εἶναι τὸ νὰ ζήσει κανένας πολὺ κι οὔτε μετριέται μὲ τὰ χρόνια. Ἀλλὰ γεροντικὴ εἶναι ἡ φρονιμάδα στοὺς ἀνθρώπους, κ᾽ ἡ ἡλικία εἶναι ἀψεγάδιαστη ζωή. Ἐπειδὴ εὐαρέστησε στὸν Θεόν, ἀγαπήθηκε, καὶ ἐπειδὴ ζοῦσε ἀνάμεσα σὲ ἁμαρτωλούς, πάρθηκε ἀπὸ τοῦτον τὸν κόσμο. Ἁρπάχτηκε, μήπως ἡ κακία ἀλλάξει τὴ φρονιμάδα του, εἴτε μήπως ἡ πονηρία ξεγελάσει τὴν ψυχή του. Πεθαίνοντας μὲ λίγα χρόνια σὰν νά ᾽ζησε πολλά. Γιατὶ ἤτανε ἀγαπημένη ἀπὸ τὸν Κύριο ἡ ψυχή του· γιὰ τοῦτο βιάσθηκε νὰ φύγει μέσα ἀπὸ τὴν πονηριά. Μὰ οἱ ἄνθρωποι εἴδανε καὶ δὲν καταλάβανε, πὼς ἡ χάρη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶναι μαζὶ μὲ τοὺς διαλεχτούς του, κ᾽ ἡ προστασία του μαζὶ μὲ τοὺς ὁσίους του».

("Ευλογημένο Καταφύγιο"*, ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΚΡΙΤΑΣ")*

(Πηγή ηλ. κειμένου: nektarios.gr*)*